

Referanser: BM 38/12, KR 55/12, NFG 19/13

ORDNINGEN MED SÆRSKILTE PREKENTEKSTER

Sammendrag

Kirkerådet vedtok i sitt møte 6.-7.12.2012 følgende: «Kirkerådet ber om at behovet for særskilte prekenteekster vurderes og fremmes som sak for Kirkerådet.»

Sekretariatet utredet saken, og holdt dessuten en mindre konsultasjon med representanter for to av praktikumsinstitusjonene, samt noen av dem som har vært sentrale i den siste revisjonen av tekstrekkene. NFG gjorde følgende vedtak: «NFG foreslår at ordningen med særskilte prekenteekster videreføres, i et mer begrenset omfang enn tidligere. Det foreslås en ordning med seks særskilte prekenteekster, normalt tre tekster fra GT og tre tekster fra NT utenom evangeliene.» (Sak NFG 19/13)

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar at ordningen med *særskilte prekenteekster* opprettholdes.
2. Antallet særskilte prekenteekster i hvert kirkeår skal være seks.
3. I hovedsak er det kirkeårsdagens gammeltestamentlige lesning eller epistelen som brukes som særskilt prekenteekst. Unntaksvis kan en bruke en evangelietekst som trenger en særlig fokusering.
4. De særskilte prekenteekstene fastsettes hvert år av Kirkerådet etter forslag fra Nemnd for gudstjenesteliv og uttalelse fra Bispemøtet.
5. Vedtaket oversendes Bispemøtet for læremessig uttalelse.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkerådet vedtok i sitt møte 6.-7.12.2012 følgende: «Kirkerådet ber om at behovet for særskilte pretekster vurderes og fremmes som sak for Kirkerådet.» Dette vedtaket ble fattet på bakgrunn av BMs vedtak i sak 38/12 hvor det blant annet heter «Bispemøtet drøftet særlig i hvilken grad det er behov for særskilte pretekster etter at vi nå har fått tre tekstrekker og variasjonen med det er blitt større.» NFG tok saken opp til foreløpig drøfting på sitt møte i januar 2013, og bad om å få saken nærmere utredet til nemndas neste møte. Sekretariatet utredet saken, og holdt dessuten en mindre konsultasjon med representanter for to av praktikumsinstitusjonene, samt noen av dem som har vært sentrale i den siste revisjonen av tekstrekke. Her fremkom tungtveiende argumenter for å *beholde ordningen i redusert form*, til tross for at det ble påpekt at dagens tekstrekker i langt mindre grad enn tidligere er innrettet på en måte som gjør ordningen med særskilte pretekster til et naturlig og nesten nødvendig supplement.

NFG gjorde følgende vedtak: «NFG foreslår at ordningen med særskilte pretekster videreføres, i et mer begrenset omfang enn tidligere. Det foreslås en ordning med seks særskilte pretekster, normalt tre tekster fra GT og tre tekster fra NT utenom evangeliene.» (Sak NFG 19/13)

Trekk fra historien

Gjennom skiftende *liturgiske ordninger* har den grunnleggende struktur i gudstjenestelivet alltid vært *kirkeåret*, slik det kommer til uttrykk i *raden av skriftlesninger* i gudstjenesten. Rekken – eller i senere tid rekkene – med lesninger har variert gjennom kirkens historie, men kirkeåret har til alle tider svart til karakteristikken «Historien om Jesus fortalt i løpet av ett år». Historien fortelles ikke i kronologisk rekkefølge, men knyttes til de store høytidene, som har sin plass i kalenderen.

Det kan være nyttig å repetere hva som skjedde med kirkeår og lesninger i Danmark/Norge på reformasjonstiden, og så se på utviklingen i de tekstbøkene vi har hatt i vårt land etter 1814.

Reformasjonstiden

Da Luther ordnet forholdene i de evangeliske menighetene, holdt han fast på kirkeåret, slik det kom til uttrykk i raden av lesninger i gudstjenesten. Den serien av lesninger han forholdt seg til, kalles gjerne *den gamle rekken*. I sine hovedtrekk går den tilbake til 500-tallet, kanskje helt til Hieronymus (347-420). Luther var riktignok kritisk til noen utviklingstrekk fra middelalderen og fremover. På enkelte punkter grep han derfor tilbake til rekken slik den så ut på Karl den stores (747-814) tid. I vår historie fikk kirkeåret i hovedsak sin form gjennom Peder Palladius' (1503-60) *Alterbok* fra 1556. Denne

inneholder *epistel- og evangelietekster og kollektbønner* til hver søn- og helligdag. Etter sitt innhold svarer den altså til det vi i dag kaller *Tekstbok*.

Kirkeordinansen 1542 foreskrev at det i kjøpstedene skulle holdes aftensang på søndager. Da skulle det prekes over *katekismen*. I forslaget til norsk kirkeordinans fra 1604 ville biskopene gi anledning til å preke over *epistelteksten* ved aftensangen. Denne praksisen bredte seg på 1600-tallet og ble formalisert i *Kirkeritualet* av 1685. Å preke over episteltekstene er en praksis som var godt kjent allerede fra Luther. Hans fullstendige kirke- og huspostill, en bok som har vært mye utbredt også i Norge, inneholder «forklaring over alle søn- og festdagers evangelier og epistler».

Norske tekstbøker og arbeid med tekstrekker

De skriftene som er aktuelle når en vil se på utviklingen av tekstlesningene i Norge, er a) *Kollekter, Epistler og Evangelier* (1886), b) *Tekstbok* (1918), c) Eivind Berggravs forslag til revisjon av tekstboken, d) *Tider og tekster* (1947), e) Smemo-utvalgets revisjonsforslag fra 1962, f) NOU 1976:44 *Nye tekstrekker i kirken*, g) *Kirkeårets tekster* (vedtatt 1977-78, utgitt i endelig utgave med ny bibeloversettelse 1990), og endelig h) *Tekstbok for Den norske kirke* (2011).

I Tekstboken av 1886, hvor den gamle rekken ble supplert med to nye rekker, som i alt vesentlig bygget på to svenske rekker fra 1860, heter det i den kongelige resolusjon av 12. oktober 1886: «[H]ver af disse tre Tekstrækker benyttes hvert tredie Aar, – Evangelierne som Prædikentexter ved Høimesse og Froprædiken, Epistlerne eller Lektierne som Prædikentexter ved Aftensang samt til Læsning fra Alteret ved Høimessen.» Den regelmessige preken over epistlene, som vi kjenner fra Luther, var altså i bruk hos oss så sent som på slutten av 1800-tallet.

I 1886 fikk vi altså i tillegg til den gamle rekken to nye rekker. Disse tre rekkene inneholdt epistel og evangelium, men de liturgiske forskriftene gjorde at det ble tre lesninger. I tillegg til epistelteksten ble det hver søndag lest to evangelietekster, den ene som evangelium fra alteret og det andre som prekentekst. Alterboken fra 1920 regulerer dette slik: «I de aar da der prækes over de gamle tekster [dvs første rekke], læser presten ved alteret evangeliet efter den første nye række [altså andre rekke].» På den måten lød den gamle rekkes evangelium hvert år, enten fra alteret eller som prekentekst.

Trekk fra utviklingen i det økumeniske fellesskap

Felles for tekstbøkene før det arbeidet som er nedfelt og fremlagt i NOU 1976:44 er at de – i likhet med alle kirkers tekstbøker frem til 1967 – bestod av evangelier og epistler, men ikke av lesninger hentet fra Det gamle testamente. I løpet av 1960-årene skjedde det en vending i økumenisk sammenheng. Det ble om å gjøre å få med GT i høymessens lesninger. GT hadde allerede fått en større plass i prekenen, ikke minst like før og under andre verdenskrig. Medvirkende til dette var blant annet innflytelsen fra de banebrytende tyske teologene *Gerhard von Rad* (1901-71) og *Martin Noth* (1902-68), senere også *Hans Walter Wolff* (1911-93), *Claus Westermann* (1909-2000) og andre. von Rad var under andre verdenskrig en konsekvent motstander av den nazifiserte kirkes nedvurdering av Det gamle testamente.

I 1967 kom, som frukt av Det andre Vatikankonsil, Den romersk-katolske kirkes store forslag til nye lesninger, *Ordo lectionum missae*, vedtatt og tatt i bruk i 1969. Her foreslås det at det i høymessen normalt skal leses tre tekster: gammeltestamentlig tekst, epistel og evangelium. Samme år kom det et tilsvarende forslag i England, utarbeidet av *Joint Liturgical Group*, en felleskommisjon av anglikanske og frikirkelige teologer.

Luthersk arbeid med tekstrekker

På bakgrunn av dette innbød Det lutherske verdensforbund (LVF) i 1968 til en fellesluthersk konsultasjon, der det ble satt opp noen retningslinjer for en tekstrevisjon med tanke på felles tekster. Man ville ha en basisrekke med tre lesninger, fra GT, epistlene og evangeliene. Denne rekken skulle fremdeles bygge på den gamle rekke, men med en varsom revisjon. I tillegg skulle det lages 1-3 nye tekstrekker. Målet var et felles korpus med tekster for alle de lutherske kirkene.

Dette initiativet førte ikke frem. Både de tyske og amerikanske kirkene gikk ulike veier i perikopearbeidet. Men de nordiske kirkene samlet seg i stor grad om et felles korpus. Man ble enige om at i tillegg til den gamle rekken, supplert med gammeltestamentlige lesninger, slik at det ble tre lesninger, skulle det utformes én ny rekke. På den måten ble det anledning til å høre det «gamle» evangeliet annethvert år. For at man ikke skulle miste mange av de sentrale tekstene i den tidligere tredje rekken, tok man i norsk sammenheng opp en idé fra de tyske kirkene, der det var laget en gruppe med tilleggstekster. Dette ble gjennomført i de nye tekstrekkene for Den norske kirke (1977-78), som fikk en gruppe tilleggstekster for hver søn- og helligdag. I departementets rundskriv om saken (Rundskriv F – 166/77 Nye tekstrekker) heter det om dette at ved siden av de to tekstrekkene, 1. rekke og 2. rekke, «er det i en rubrikk ytterst til høyre henvisninger til tekster (tilleggstekster) som er anbefalt nyttet når det prekes over fritt valgt prekentekest».

Særskilte prekentekest

Liturgikommisjonen av 1965 gikk også inn for å endre på prinsippet om at bare evangeliet skulle være prekentekest. For i større grad å innarbeide de nye tekstene, ikke minst de fra GT, ble det avgjort at prekentekest på noen dager i året skulle komme fra en av de andre tekstene. Liturgikommisjonen foreslo en gradvis innfasing av prinsippet, slik at det for kirkeårene 1977-78 og 1978-79 ble foreslått tolv alternative tekster, hvert av årene fire fra GT. I departementets rundskriv innføres dette slik: «Etter de hittil gjeldende tekstrekker har det ved høymessen vært prekt over en evangelietekst. Det er nå forutsatt at det noen dager i kirkeåret skal prekes over en GT-tekst eller en episteltekst. I ovennevnte resolusjon [kgl. res. av 4. november 1977] er det i samsvar hermed fastsatt prekentekest fra Det gamle testamente og epistlene for enkelte dager i kirkeårene 1977-78 og 1978-79, jfr. vedlagte fortegnelse.» Tallet tolv ble stående, selv om det fra år til år var litt forskjellig vektning mellom de ulike teksttypene.

Etter at liturgimyndigheten (grunnlovens §16) ved kongelig resolusjon av 26. oktober 1990 ble delegert til Kirkemøtet, var det dette organet som år for år fastsatte de særskilte prekentekestene. Dette vedvarte inntil Kirkemøtet i 2000 delegerte denne saken til

Kirkerådet, som fra og med 1/1-2001 skulle gjøre vedtak om særskilte prekentelekter etter innstilling fra Nemnd for gudstjenesteliv og uttalelse fra Bispemøtet (sak KM 6/00).

Tradisjonelt har messens tekster vært lest i rekkefølgen epistel-evangelium. Da de gammeltestamentlige tekstene ble lagt til, ble disse lagt i forkant som første lesning. I 1977-høymessen ble det imidlertid bestemt at prekentelekten alltid skulle leses sist, uavhengig av om dette var evangeliet. Denne bestemmelsen kom etter en klar tendens i høringen til den foreløpige ordningen i 1973, og dette skaper i en viss forstand kontinuitet med 1920-ordningen, der prekentelekst var en egen kategori som kom *etter* evangelielelesningen fra alteret.

Som en følge av at rekkefølgen på tekstene kunne variere ble også det tidligere menighetssvaret etter evangeliet, «Gud være lovet for sitt glade budskap», flyttet, slik at det nå kom før første lesning og fikk ordlyden «Gud være lovet, halleluja (3g). Dermed ønsket man å fremheve at tekstlesningskomplekset var en helhet. Et tilleggsmoment var det pedagogiske at det ikke alltid kjentes like naturlig å synge dette liturgiske sangledet *etter* lesningene.

Status i dag

Hovedprinsippet for utarbeidelse av den nye Tekstboken (2011) er et av de få særvedtakene Kirkemøtet gjorde før hele gudstjenestereformen kom opp til samlet behandling. Kirkemøtet 2006 vedtok at boken skulle utarbeides etter en såkalt *nordisk modell* (sak KM /2006). I den nordiske modellen fastholdes kirkeåret, som Jesus-historien lagt ut på ett år, gruppert omkring de store høytider, som er tidfestet i forhold til naturåret og kalenderen. Videre legges det vekt på temamessig sammenheng mellom tekstene på den enkelte søndag.

Gudstjenestereformen 2011 har en annen tenkning knyttet til tekstlesningene enn den tidligere ordningen. Inspirert av økumeniske forbilder og en annen type dramaturgisk tenkning, har det vært en målsetting å skape en stigning i tekstlesningsdelen, som understreker evangelieteksten som den helt sentrale. Flere virkemidler er brukt for å understreke denne målsettingen: a) Menigheten sitter under de to første tekstene, men reiser seg under lesningen av evangeliet; b) hallelujaverset er flyttet tilbake fra begynnelsen av tekstlesningsdelen til å omkranses evangeliet og c) det understrekes at det alltid skal lyde en tekst fra et av evangeliene i hovedgudstjenesten. Til sammen gir dette ord-delen i dagens hovedgudstjeneste et nokså annerledes preg enn 1977-gudstjenestens tekstlesningsdel.

Vekten på progresjon i tekstlesningene har også fått betydning for utvalget av tekster. Man har gått tilbake til systemet fra før 1977, med tre faste rekker i stedet for en gruppe tilleggstekster for hver søndag. Forskjellen fra de tidligere tre rekkene (1886, 1918) er at disse tre rekkene nå også inneholder GT-tekster til samtlige dager. I tillegg til disse tre rekkene har hver søndag dessuten en *fortellingstekst*. Rekken med fortellingstekster overlapper delvis de ordinære tekstrekkene, og er fordelt som følger: 27 fortellinger fra GT, 44 fra evangeliene og 7 fra NT for øvrig.

Dramaturgisk sett faller det naturlig i forlengelsen av dette at tekstene alltid leses i samme rekkefølge. Selve oppbyggingen av liturgien tilsier at evangeliet – som høydepunktet – leses til slutt. Dette var også NFG's intensjon. Man ønsket å markere et skille mellom tekstlesningene som sådan og prekenen som kommer i etterkant. Dette reflekteres i høringsforslaget til ny liturgi fra 2008. Her forutsettes det at tekstene alltid leses i samme rekkefølge, og det gis ingen indikasjoner om at en annen tekst skal anses å være prekentekest. Under punkt 11 *Preken* sier rubrikken bare følgende: «Preken over en eller flere av dagens tekster.»

I den endelige behandlingen ble dette endret. Høringen la vekt på betydningen av å ha en bestemt prekentekest som skulle utlegges, og etterspurte ordningen med noen ganger å preke over en annen tekst enn evangeliet. Dette ble reflektert i rubrikkene til punkt 12 *Evangelium* og punkt 13 *Preken* i hovedgudstjenesten. Kirkemøtebehandlingen videreførte denne tenkningen ved å vektlegge begrepet «prekentekest» som en selvstendig størrelse.

I Alminnelige bestemmelser punkt 29 står det nå: «Prekenen holdes normalt over evangelieteksten eller en annen prekentekest som er fastsatt av Kirkerådet. Fortellingsteksten kan benyttes i stedet for den oppsatte prekentekest. I særskilte tilfeller kan liturgen velge en fritt valgt bibeltekst som prekentekest.» Og i selve liturgien står det i rubrikken under punkt 13 *Preken*: «Når første eller andre lesetekst er satt opp som prekentekest, kan denne teksten leses her.» Kirkemøtet har dermed ført videre den innarbeidede praksis med tilleggstekster og de årlig fastlagte særskilte prekentekester, og innarbeidet dette i rubrikkene. I praksis vil dermed også en jevnlig rokering av tekstlesningene bestå, om enn i en moderert form.

Antall særskilte prekentekester

I kirkeåret 2011-12 ble det ikke satt opp særskilte prekentekester av praktiske grunner, siden de endelige teksttrekkene ikke var vedtatt av Kirkemøtet på det tidspunkt da det var vanlig å vedta de alternative tekstene. Første gang det ble satt opp særskilte tekster under det nye teksttrekkesystemet var derfor kirkeåret 2012-13. Denne årgangen var ikke behandlet i NFG eller Bispemøtet før endelig behandling i Kirkerådet. I forslaget til Kirkerådet ble det foreslått *åtte* alternative tekster. Dette ble begrunnet slik:

Tidlegare, då ein hadde berre to teksttrekkjer, gjorde ein i regelen vedtak for om lag tolv sundagar og helgedagar i kvart kyrkjeår. Med dei tre nye teksttrekkjene er det naturleg å velja nokre færre særskilde preiketekstar, og å ikkje henta inn andre tekstar enn dei som ein finn i tekstboka. At det til kvar kyrkjeårsdag òg er ein forteljingstekst som kan erstatta dei oppsette tekstane på gudstenester for born og familiar, gjer at ein kan redusera talet til 7-9 særskilte preiketekstar.

Kirkerådet vedtok åtte tekster, fire fra GT og fire episteltekster, i desember 2011. Av praktiske årsaker ble de særskilte tekstene for 2013-14 endelig vedtatt av Kirkerådets arbeidsutvalg i august 2012. Saken ble i juni samme år behandlet av Bispemøtet, som uttalte:

Bispemøtet vil understreke verdien av at sentrale evangelietekster prekes over regelmessig, og vil derfor be om at antall dager med særskilte prekentekster reduseres fra åtte til seks.

Dette ble tatt til følge og antallet tekster ble dermed redusert. Som en følge av Bispemøtets uttalelse gav KR-AU en bestilling til NFG om å drøfte bruken av ordningen med særskilte prekentekster. Som respons på dette bemerker NFG's protokoll følgende:

NFG ønsket en reduksjon av særskilte prekentekster ut fra hensynet til evangelietekstens særlige rolle i den nye gudstjenesteordningen og til at det nå igjen er tre nye teksttrekker. Samtidig er det viktig at prekentekster kan hentes fra GT og andre nytestamentlige tekster enn evangeliene. (Sak NFG 16/12)

Denne uttalelsen avdekker en viss ambivalens i nemnda overfor ordningen, og dermed at den trengte en videre utredning.

Konsultasjon om særskilte prekentekster

Sekretariatet hadde i april 2013 en kort konsultasjon om ordningen. Også i dette møtet kom det frem en viss ambivalens. Noe som særlig ble påpekt som en utfordring, var forholdet mellom progresjonen i orddelen, med evangeliet som et høydepunkt, og en mulig plassering av prekenteksten i etterkant. Det har blant annet skapt usikkerhet i enkelte sammenhenger om hvorvidt evangelieprosjesjon skal knyttes til prekentekst også dersom den er fra en annen del av Bibelen. I møtet ble det understreket at det er viktig å skille mellom tekstlesning og preken, slik at disse ikke flyter over i hverandre. Man forholdt seg imidlertid her til de vedtatte rubrikkene knyttet til preken og prekentekst, men så dette som et argument mot å legge opp til for stor grad av prekentekster utenom evangeliet. På den annen side ble det pekt på at en homiletisk fremheving også av andre tekster enn evangelietekstene er et viktig bidrag til fagutviklingen. Det kan også gi perspektiver i prekenen som ellers ville komme mindre i fokus. Ordningen med særskilte prekentekster kan også være en mulighet til å hente inn sentrale evangelietekster som ellers ikke blir lest av kirkeårsmessige grunner. F.eks. vil lignelsen om den barmhjertige samaritan ikke være kirkeårstekst mellom 2025 og 2040.

Konklusjonen i møtet var at på tross av de uheldige virkningene av en potensiell omstokking av tekstlesningene, var man enige om at det vil være positivt med alternative prekentekster i et begrenset omfang. Dagens nivå, med seks tekster ble vurdert som passe.

Drøfting av GT og epistel som prekentekst

I en videre behandling av saken kan det være nyttig å sondre mellom begrunnelsen for at den i sin tid ble opprettet, og en drøfting av hvorvidt den skal videreføres. Ved innføringen av 1977-teksttrekkene var situasjonen at kirken hadde fått et stort antall nye tekster som aldri tidligere hadde vært i bruk. Det gjaldt særlig de gammeltestamentlige tekstene, som tidligere i svært liten grad hadde vært lesetekster i gudstjenesten. Dette skapte en øket interesse for disse tekstene, og en etterspørsel etter at de også kunne

prekes over. Samtidig var oppsettet av rekkene endret, ved at man hadde fått to faste rekker med tekster, og et stort antall tilleggstekster som i utgangspunktet fungerte som ressursmateriale, men ikke ville bli brukt på generell basis dersom det ikke ble foreskrevet.

Et tilleggsmoment var dessuten det minkende antall gudstjenester. Tidligere hadde det, som det er redegjort for ovenfor, vært vanlig at det ble prekt over evangeliet ved høymessen og over epistelen ved aftensangen. Dermed ble begge søndagens tekster jevnlig prekt over. Denne ordningen hadde nok i praksis i stor grad falt bort allerede på slutten av 1800-tallet, men var fremdeles forutsatt også i Alterboken av 1920.

Etter 2011 er situasjonen langt på vei snudd andre veien. For det første har vi fått tilbake ordningen med tre faste tekstrekker. Det betyr både en større fasthet med hensyn til hvilke tekster som hører sammen og at den enkelte tekst opptrer sjeldnere enn før. Dernest har den liturgiske oppbygningen av orddelen endret seg, med større vekt på hovedteksten. Dessuten er det i dagens ordning en generell åpning for å preke over fortellingsteksten, som i ca. en tredjedel av tilfellene er fra GT.

Så langt har Kirkerådet tatt konsekvensen av denne endrede situasjonen ved å minke på antall særskilte prekentelekter først til åtte og siden (etter oppfordring fra Bispemøtet) til seks. Spørsmålet som Kirkerådet stiller, er så om det i det hele tatt er grunnlag eller behov for en videreføring av ordningen.

For en videreføring av ordningen kan anføres at det kan bevare en større bredde i forkynnelsen. I dagens kirke foregår en svært stor del av forkynnelsen innenfor rammen av hovedgudstjenesten. Andre gudstjenester er det temmelig få av, og evt. annen bibelutlegging skjer i sammenhenger som i mindre grad kan sies å være offentlige. Dermed vil det kunne hevdes at flere sentrale bibelsteder og teologiske tema både i GT og brevlitteraturen i liten grad blir direkte berørt i forkynnelsen. Selv om det er åpning for å kunne preke over andre tekster, er det erfaringsmessig svært sjelden det skjer, og dersom en alternativ tekst blir foreskrevet fra sentralt hold vil det gi en helt annen mulighet til å fokusere på bestemte emner både i den enkelte preken og i tekstkommentarer og annet tilstøtende materiale. En fast ordning med noen felles prekentelekter utenom evangeliene vil også virke inspirerende for de teologiske lærestedene i deres behandling av det helhetlige bibelmaterialet. Det er også flere tidsskrifter samt prostilag og andre som har tekstgjennomgørelser og prekensamtaler. Å ha prekentelekter fra en større del av bibelmaterialet fremmer en bred fagutvikling.

Mot videreføring kan sies at ordningen med særskilte prekentelekter ble laget som en del av en tekstlesningsreform som nå er forlatt. Dagens tekstrekker ble satt opp med tanke på å understreke de tre tekstene som et fast korpus, med evangelieteksten som hovedtekst. Siden oldkirken har evangelietekstene vært gjenstand for en større reverens, utfra en tenkning om at de er uttrykk for Kristi egne ord.

Økningen av antall tekstrekker medfører også at hver tekst kommer sjeldnere enn før. Det fører i seg selv til en betydelig større bredde i tekstutvalget. Men det vil også medføre at

ved bruk av en alternativ tekst vil det gå lenger mellom utlegging av den enkelte evangelietekst; seks år, mot tidligere fire. En ordning med særskilte prekenter vil derfor måtte ta nøye hensyn til de enkelte periodene av kirkeåret, og avstemme dem mot hverandre.

Et moment av betydning er dessuten den generelle åpningen for å bruke fortellingstekstene som prekentekst. Dette har særlig innvirkning på muligheten for å bruke gammeltestamentlige tekster, og den kommer i tillegg til den generelle frihet for predikanten til å bruke en alternativ prekentekst dersom hun/han finner det tjenlig. Dette er ordninger som riktignok motvirker tanken om en felles prekentekst i alle landets menigheter, men som er en del av tenkningen om større *fleksibilitet* og dermed variasjon.

Den vedtatte gudstjenesteordningen ser ut til langt på vei å *forutsette* at det årlig blir vedtatt et antall alternative prekentekster. Dette var også konklusjonen på den konsultasjonen som ble holdt om saken, samtidig som det her ble understreket at antallet alternative tekster kunne begrenses.

Konklusjon

Gudstjenestereformens *Tekstbok for Den norske kirke* skal gjøre tjeneste i et gudstjenesteliv som nesten i sin helhet utspiller seg søndag klokken elleve, med det vi nå kaller *hovedgudstjenesten*, som form. Dette begrepet kan romme ulike gudstjenestetyper, men *høymessen* er helt sentral. Det vil si at *evangelielesningene* er den normale prekenteksten, slik det har vært og alltid må være i en kristen kirke. Ved å gjeninnføre tre rekker og attpåtil supplere dette med en egen rekke av fortellingstekster, som for det meste er hentet fra evangeliene, er behovet for å *varierte evangelietekstene* godt ivaretatt.

I enkelte tilfelle kan det likevel oppstå et behov for å bruke ordningen med særskilt prekentekst til å velge en *evangelietekst*. Det er når sentrale evangelietekster på grunn av påskens varierende plassering i praksis blir borte i lange perioder.

Epistelprekenen som kveldsgudstjeneste, som har hatt en fast, instituert plass i mesteparten av vår gudstjenestetradisjon fra reformasjonstiden av, var borte i hovedsak også før forrige gudstjenestereform. Det motiverer til en viss bruk av særskilt prekentekst ved hovedgudstjenesten. Mange av brevene er eldre tekster enn evangelietekstene og gir et viktig tilfang for forkynnelsen. Dels skaper dette variasjon i *den tekstlige form* som prekenen skal forholde seg til, dels ivaretar det særlige og viktige perspektiver for den tro og det liv som skal nærme seg av det regelmessige gudstjenesteliv.

Vårt nye tekstrekkesystem springer ut av den erkjennelsen av det *helbibelske* perspektivs nødvendighet, som slo igjennom på bred front i den vestlige kristenhet i løpet av 1960-årene. Sammen med svært mange av våre store søsterkirker har vi derfor *gammeltestamentlige lesninger* gjennom hele kirkeåret. Meningen er selvsagt at de skal belyse og ivareta kristentroens røtter, men de skal lyde nettopp med det helbibelske perspektiv som alltid har kommet til uttrykk ved bruken av de bibelske salmene, gjennom tilføyelsen av *Gloria Patri etc (Ære være Faderen og...)*. Selv om det å ta disse tekstene

med opp på prekestolen og gi dem en slik utlegning er krevende, så bør det skje i en viss utstrekning. Ellers kan de gammeltestamentlige lesningene kommet til å føre sitt eget liv og bli stående som et fremmedelement i vår gudstjeneste.

I tiden med den forrige tekstboken var det ikke innvendinger mot det innslaget av 12 særskilte prekentelekter som vi hadde da. Med det reduserte behovet for å variere evangelielesningen kan det være naturlig å redusere tallet med en tredjedel, altså til 8. Bispemøtet har altså bedt om ytterligere reduksjon, slik at *antallet særskilte prekentelekter nå er 6*. Dette kan være naturlig i en tid hvor en helt ny tekstbok er under innarbeidelse. Om noen år kan det være grunn til å se på dette på nytt. Da kan det kanskje være grunnlag for å utvide rammene igjen for å ivareta de andre hensyn som det er redegjort for her.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Denne saken har ingen økonomiske og få administrative konsekvenser. Det må årlig reises en sak til Kirkerådet og Bispemøtet. Antydte arbeidstid for saken er 2 uker.